

U. Ulriksdalsområdet norr om Ulriksdalsparken

Området gränsar mot polishögskolans inhägnade område i norr, mot E4: an i väster och söderut bildar granhäcken mot parken och handelsträdgårdens odlingsytor gräns. Området är idag präglad av en nyanlagd begravningsplats, stora öppna gräsytor och ”övergivna” skogsdungar som växer igen, samt en handelsträdgård i öster med odlingsytor och växthus. Från en kulvert under motorvägen böjer Igelbäcken av söderut omgärdad av al, ädellövskog och igenväxningsmarker. E4: ans närhet gör sig påmind genom ett ständigt brus och skräp vid vägkanten. Även Järvavägens omgivningar intill motorvägen präglas av skräp och igenväxningsmarker.

Bedömning

Hela området är idag inte enhetligt utan är än så länge ett mindre tilltalande naturområde inom Nationalstadsparken med potential att bli ett attraktivare område både för rekreation och för den biologiska mångfalden. Sannolikt blir området mer attraktivt när begravningsplatsens träd och buskar växer upp. De stora klippta gräsytorerna skulle dock förbli tämligen enformiga eftersom de saknar intresseväckande utsikter eller målpunkter. Undantag är de ekdominerade partierna i norr vid minneslunden. Igelbäcken har här ett mycket känsligt läge intill motorvägen och skyddas knappast av den trädridå som omger bäcken. Den här forsande, stråkande delen av Igelbäcken hyser mycket värdefulla vattenmiljöer för vatteninsekter och fisk. Bäcken är en av få lokaler i landet för den rödlistade fisken grönling. Området ligger strategiskt viktigt som en länk mellan det stora sammanhängande naturområdet på Järvafältet och Nationalstadsparken i övrigt. E 4 utgör härmed en mycket besvärande barriär för faunan och också som grönstråk för friluftslivet.

Mål

Området får karaktär av hagmarkslandskap med betesdjur. (Se vidare de särskilda skötselområdena).

Åtgärder

De skogspartier som finns bör gallras och de stora öppna gräsytorerna bör brytas upp genom trädplanteringar. Artmångfalden ökas genom slåtter och bete istället för upprepad gräsklippning. Eventuellt skulle området kunna kompletteras med vissa stallbyggnader för att upprätthålla beteshävderna i området.

Igelbäcken bör bli föremål för kontinuerlig kontroll och åtgärder i hela sitt tillrinningsområde i ett särskilt projekt för att bl.a. rädda den rödlistade grönligen. På sikt måste den stora miljöstörningen och barriäreffekten som E 4 utgör åtgärdas för att Järvafältets nu skyddade naturområden bättre ska kunna sammanlänkas med Ulriksdalsområdet. Även gång och cykelväg bör kunna förbinda Järva med NSP.

U 1. Lövskog norr och öster om handelsträdgården

Det nordöstligaste skogspartiet intill växthusen i handelsträdgården och sluttningarna ner mot Edsviken är en direkt förlängning av skogen inom Sörentorps instängslade del. Skogen är huvudsakligen en tät lövskog med bl.a. ungrädbestånd av sälg, hägg, alm med inslag av grövre ädla lövträd. Skogen ansluter också till de lövskogsbestånd som uppträder vid Mons Mariae-kullen. Detta lövskogsområde har inte röjts eller gallrats på länge och bildar en skyddsbarriär mot handelsträdgårdens arbetsytor och komposter. Lövskogen är också en viktig fågelbiotop med bl.a. svarthätta, härmsångare och stjärtmes som karaktärsarter. Den mullrika jorden hyser flera ovanliga svamparter och är örtrik.

Bedömning

Skogen är i dag tät och otillgänglig men utgör en viktig biotop för viltet.

Mål

Skogspartiet bör även fortsättningsvis utgöra en tät skyddsbarriär mot handelsträdgårdens arbetsområden men utvecklas till högstammig ädellövdominerad skogstyp i de lägre delarna mot Edsviken.

Åtgärder: Upprepade gallringar, särskilt i de strandnära partierna.

U 2. Handelsträdgården

Handelsträdgården består av en växthusdel med försäljning av både inomhusväxter och uteväxter samt friland med blomsterodlingar. Odlingsfälten omges av granhäcken i norr och väster. Till de mindre attraktiva delarna hör parkeringsområden och kompostanläggningar ”bakom” växthusdelen.

Fig. 01. U 2. Ulriksdals handelsträdgård

Bedömning

Handelsträdgården utgör ett mycket attraktivt inslag i NSP genom färgprakten i odlingarna och växthusen som också hör hemma i det agrara landskapet i denna del av NSP.

Anläggningen ger dock ett stökigt intryck idag bl.a. genom de stora arbetsområdena med trädgårdsavfall och en mindre välskött parkering.

Mål

Handelsträdgårdens verksamhet utvecklas och görs mer planmässig.

Åtgärder

Parkeringsplatser och arbetsytor detaljplaneras.

U 3. Ekbacke med minneslund

I norra delen av begravningsplatsen finns en minneslund i anslutning till en moränbacke med ekar. Ekskogen har gles hagmarkskaraktär. Träden är relativt unga med de äldsta träden under 100 år. Ekbacken hålls öppen genom slyröjning och slåtter.

Ekbacken är relativt artrik med t.ex. blålockor, lundkovall, liljekonvalj och gullviva. Fågellivet är också tämligen rikt med bl.a. gröngöling, domherre, nötväcka och nötskrika.

Bedömning

Minneslundens är en mycket välhävdd och artrik ekbacke och har stor betydelse för landskapsbilden i området.

Mål

Karaktären av öppen ekbacke med örtrika backar bevaras.

Åtgärder

Skötsel som idag med klippta gräsytor i själva minneslundens centrala del men med slåtter och slyröjning i omgivningarna. Längre från minneslundens tillåts bryn utvecklas med bl.a. slån och nypon.

U 4. Begravningsplatsen

Denna tämligen nyanlagda begravningsplats ligger öppet omgivet av klippta gräsytor och har ännu inte fått sin lummiga karaktär av de uppväxande trädraderna här.

Fig. 02. U 4. Ulriksdals begravningsplats och minneslund

Bedömning

Ett större område intill begravningsplatsen bör tas i anspråk för trädplanteringar för att bryta de öppna kala gräsyterna.

Mål

Begravningsplasten omramas av trädgångar och blir tydligare ansluten till ekbackens minneslund.

U 5. Ek- och tallbacke i nordväst

Väster om vägen till Sörentorp från södra infarten finns ytterligare en backe dominerad av ek men också med inslag av tall. Området har inte lika intensiv hävd som backen ovan men gallras med hänsyn till ekbeståndets utveckling.

Bedömning

Backen utgör ett viktigt inslag i denna del av NSP och på sikt kan ekbeståndet också få allt större betydelse för den biologiska mångfalden.

Mål

Området omvandlas till en ekdominerad hagmark.

Åtgärder

Tallen bör gallras bort och ekar friröjas för en god kronutveckling. Området bör betas med får, hästar eller nötboskap.

U 6. Gräsytorna runt Ulriksdals begravningsplats.

Trots ekbackarna och nyanlagda trädbestånden vid begravningsplatsen ger ändå de stora öppna gräsytorna ett relativt kallt intryck. Väster om begravningsplatsen och väster om Sörentorpsvägen ner till Järvavägen finns ett stort igenväxande fält (delområde b) som inte hävdas alls med undantag för ett mindre område, som utnyttjas för ridsport. Gräsytorna håller på att växa igen med högt gräs och träd och buskar vandrar så sakteliga in. Området samlar en del skräp intill de stickvägar som finns i området. Öster om begravningsplatsen (delområde c) är gräsytorna vidsträckta men kala och artfattiga.

Fig. 03. U 6. Gräsyta öster om begravningsplatsen med granhäcken mot parken

Bedömning

På lång sikt kommer begravningsplatsen att bli mycket tilltalande då träden har utvecklats och buskar och häckar slutit sig så att kyrkogårdens miljöer blir tydligare rumsligt avgränsade och träden ger skugga. Alla de övriga öppna områdena upplevs som sterila ytor utan intressant fauna eller flora.

Mål

Tillsammans med de traddungar som finns idag ges hela området karaktär av ett välhävdad hagmarksområde.

Åtgärder

De ganska öppna och föga tilltalande ytorna bör slås, men för att gynna artmångfalden borde också efterbete ordnas, alternativt att området betas under hela vegetationsperioden.

Ängsfloran bör gynnas genom insådd/plantering av ängsväxter. Bryn bör skapas mot ekbacken. Ytterligare solitära träd eller trädgrupper bör planteras i den östra delen av gräsmarken.

U 7. Igelbäcken och dess omgivning från E 4 till slottsparken

Denna sträcka utgör en viktig del av Igelbäcken genom att bäcken rinner genom en tydligt markerad bäckdal med forsande steniga partier omgiven av alridåer och ädellövskog. Runt om på slänterna finns också skyddande buskage. Genom en bred tunnel, en vägtrumma, passerar bäcken under E4 och kröker sedan av och rinner bara 50-tal meter parallellt med E4 mot sydost. Skogen och snåren mot bäcken är delvis täta och borde kanske så vara med tanke på behovet av skydd för bäcken mot E4:s trafik och föroreningar. Dessvärre finns ej någon skyddsbarriär om en miljökatastrof skulle inträffa intill vägen. På andra sidan bäcken är remsan av naturmark något bredare och blir allt bredare och mer skogsliknande ju närmare man kommer mot vägtrumman vid Ulriksdals slottspark. Intill E4 finns här ett område som fungerar som illegal avstjälningsplats för diverse skräp som dumpas av privatbilister. (Om Igelbäcken i övrigt se Slottsparken UP 9)

Fig. 04. U 7. Igelbäcken vid E4

Bedömning

Hela området runt bäcken är en viktig del av NSP och bör skyddas bättre mot E4 genom ett bentonit-tätat dike och en bredare remsa av lövskog. Det är av största vikt att bäcken får behålla sin naturliga karaktär med vissa djupare hålor. De skuggande träden är livsviktiga för fiskbestånden, eftersom de håller vattentemperaturen låg under sommaren.

Mål

Hela området utvecklas till lövskog.

Åtgärder

Den spontana succession som pågår resulterar så småningom i en tämligen trivial skog. Genom röjningar och gallringar gynnas alen intill bäcken och de ädla lövträden medan täta säl- och aspbestånd gallras för att gynna stamtillväxten hos mer växtliga träd. Vissa buskage kan lämnas tills vidare som skydd för vilt m.m. Möjligheten till parkering här bör förhindras genom blockning med sten. Skräp bör tas bort.

U 8. Koloniområdet Kvarnvreten

Koloniområdet begränsas av Igelbäcken i norr och Järvavägen och E4:an i väster och når i söder fram till branten på Ulriksdalsskogen. Området är vackert beläget intill slottsparken och skyddas från E4:ans buller av ett bullerplank..

Koloniområdet är mycket välskött och utgör en attraktion i NSP. Kolonilotterna med alla blommor, träd och buskar gynnar också många arter av vildlevande steklar och fjärilar m.fl. insekter.

Fig. 05. U 8. Kvarnvretens koloniområde i maj.

Området har bra förbindelser med Ulriksdal och Ulriksdals pendeltågstation genom gång- och cykelbron över E4. Planteringar på bron och vid brofästet syftar till att göra området mer attraktivt. Bron har också, lite pretentiöst, kallats ekodukt d.v.s. en möjlig spridningsväg för faunan mellan Ulriksdal och Järvafältet.

Bedömning

Koloniområdets intensivt skötta och vackra miljö är ett viktigt tillskott i NSP. Trots intentionerna med att skapa en tilltalande miljö vid Järvavägen så kan koloniområdets närmiljö vid bron inte uppfattas som tilltalande. Brons funktion som spridningskorridor är troligen mycket begränsad. (Problematiken att området påverkar Igelbäcken berörs under rubriken Igelbäcken.)

Fig. 06. U 8. Bron över E4 den s.k. Ekodukten vid Kvarnvretens koloniområde

Mål

Koloniområdets småskaliga karaktär bibehålls.

Åtgärder

Upprätta avtal med koloniföreningen om skötsel av närmiljön. Brons krypande oxbärsplanteringar är främmande för svensk natur och bör ersättas med gräsytor och småbuskar. Även små träd i stora krukor skulle försköna bron samtidigt som de ger fler organismer möjlighet till spridning.